

Gedachteniszondag - 24 november 2019

Lezingen : 1 Thessalonicenzen 4 : 13 – 18

Lucas 21 : 25 – 33

Op deze morgen, eind november is het de laatste zondag van ons kerkelijk jaar. Vanaf volgende week breekt de Adventsperiode aan en richten we ons op de komst van het Licht in de wereld, op het Kerstfeest, het Christusfeest. En nu het kan haast niet anders of we kijken terug. Terug naar het afgelopen jaar, terug naar alles wat daarin gebeurde. En onvermijdelijk, we willen en kunnen niet anders, denken we dan juist op deze zondag aan allen die we dit jaar verloren aan de dood.

Het is haast alsof we een balans opmaken. En de trieste uitkomst lijkt dan die lijst met namen te zijn. Namen met gezichten, handen die we vasthielden, woorden die we nog steeds horen. Ieder met een eigen verhaal, met een eigen geschiedenis.

En het zijn niet alleen hun namen, het zijn ook die van anderen die hier vandaag niet bij name genoemd worden, maar die wij in ons hart meedragen.

Hopelijk zijn er veel mooie herinneringen en kan dankbaarheid overheersen. En we hoeven dit gedenken niet alléén te doen; juist nu zoeken we –met elkaar- ook Gods aanwezigheid hierin.

In het vertrouwen dat al die namen toch in Gods handpalm geschreven staan. Daarom hebben we de naamkaarsen aangestoken met het Licht van de Paaskaars.

Een licht dat voor alles symbool staat voor Gods liefde, in leven en dood, en dat hier zondag aan zondag brandt om ons daar aan te herinneren.

En dan op deze zondag horen we die angstaanjagende beelden uit Jezus' rede over de laatste dingen. Tekens aan zon, maan en sterren, volkeren die angstig zijn voor het geweld van de zee en wat er met de wereld zal gebeuren.

Vooraf in het gedeelte dat aan onze lezing voorafgaat staat ook veel gruwelijks. Oorlogen en geruchten van oorlogen. Koninkrijk zal opstaan tegen koninkrijk. Er zullen hongersnoden zijn, en de aarde zal beven. Dan zal het einde nabij zijn. Veel mensen herkennen in die tekenen ook onze eigen tijd. Zoveel geweld, zoveel bedreiging, zoveel mensen op de vlucht.

Ook de lezers voor wie Lucas schrijft herkenden die woorden. Het zijn christenen van de tweede en derde generatie. En zij ervaren de verdrukkingen waarover Jezus spreekt dagelijks aan den lijve.

Ze werden geminacht en gehaat. Ze werden vervolgd en terechtgesteld op de pleinen van dorpen en steden.

Het was donker om hen heen. Alsof de zon verduisterd was, en de maan geen licht meer gaf. Juist zij zullen, in hun zorg en angst, houvast en troost hebben gevonden in de woorden van Jezus.

En zij zullen ook troost gevonden hebben in de belofte van toekomst.

Want daarop mag toch het volle licht vallen:

al die donkere beelden die voor mensen van alle tijden zo herkenbaar zijn, ze lopen uit op de belofte van de vijgenboom.

Als de takken uitlopen en in blad schieten, weet dan dat de zomer in aantocht is. Die eerste volgelingen van Jezus moet dat als muziek in de oren hebben geklonken.

Er komt een einde aan de verdrukkingen waaraan we worden blootgesteld. Ooit zullen dood en verdriet niet meer. De belofte van de vijgenboom is de belofte dat het donker zal wijken en het weer zomer zal worden. Juist daarin kunnen de woorden van Jezus ons vanmorgen ook aanspreken. Want de ervaring dat het leven donker kan zijn, is al even universeel als de beelden die worden gebruikt.

Als dat wat je het allerliefst is door je vingers dreigt heen te glijpen. Uit alle macht probeer je vast te houden, maar het lijkt wel zand. Hoe harder je knijpt, hoe meer je verliest. Dan is het donker. Of als je niet meer weet hoe het verder moet. Met je werk of met je man of je vrouw. Met je kind misschien wel. Als je plotseling wordt geconfronteerd met grote vragen. Of als het leven je beschadigd heeft en de herinnering maar niet wil verdwijnen. Dan kan het donker zijn.

En met zoveel in ons hart en hoofd zoeken we vandaag toch vooral naar woorden van hoop. Niet alleen in het evangelie klinken die, ook Paulus heeft woorden van hoop. We hoorden woorden, die hij schrijft in een brief aan de inwoners van Tessaloniki, een stad in Griekenland.

Broeders en zusters, wij willen u niet in het ongewisse laten over de doden, zodat u niet hoeft te treuren, zoals zij die geen hoop hebben.

Ook hij wil de mensen die verdrietig achterblijven hoop geven. En bij hoop horen zoveel andere woorden: hoop is als een soort magneet. Er klikken andere woorden aan vast, zoals vertrouwen, verlangen, vreugde, móed. Moed gebruiken we soms bijna als synoniem: de moed verliezen betekent eigenlijk ‘de hoop verliezen’.

Gaandeweg, bij het ouder worden, verliezen mensen vaak een heleboel van hun illusies, hun dromen, en daarmee hun hoop. Dat begint al bij een kind, dat droomt van de mooiste cadeau’s en heel wat anders krijgt dan de gedroomde telefoon. En zo gaat het door, een leven lang. Je leert er mee leven, dat wel. Welke oudere gelooft er nog in de beloften van politici, in verkiezingstijd? Het is nou eenmaal zoals het is, zeggen we schouderophalend. En we passen ons aan, we berusten in een matig huwelijk, of juist in alleen zijn, in een leven dat we toch eigenlijk zo graag anders gezien hadden, in een chronische ziekte.

Toch denk ik dat er meer over hoop valt te zeggen. Want er bestaat ook ‘hoop’ op een ander niveau, een ‘geestelijk’ niveau, zeg maar.

Dat is de hoop waar Paulus het over heeft. Iets van déze hoop kan je gaan voelen als je je openstelt voor religieuze ervaringen. Dan ontstaat als het ware een ander plaatje van het leven. Je leert erop vertrouwen, dat je leven hoe dan ook veilig is, in Gods hand.

De christenen in Tessaloniki geloofden in Christus’ opstanding en zijn terugkeer naar deze aarde. Ebn zij hadden daarbij allerlei vragen.

Hoe zou het dan zijn bij Christus’ terugkomst naar deze aarde? Is die dan alleen voor de mensen die op dat moment nog hier leven? Terwijl de gestorvenen als zielen ergens anders voortleven?

Wij kennen wel hetzelfde soort vragen: zullen we elkaar in de hemel herkennen? En hóe, in welke verbanden zien we elkaar terug?

Paulus dacht nog aan één bepaalde dag, die volgens hem al heel gauw zou komen, nog tijdens zijn leven. Hij beschrijft het ook in geuren en kleuren, met een aartsengel die de bazuin blaast, met doden die uit hun graf zullen opstaan, met Jezus die terugkomt uit de hemel, en iedereen mee zal nemen, op de wolken, richting hemel. Een prachtig beeld.

Het sloot aan bij wat de mensen toen dachten en daarom kon het hen helpen om bij dat gevoel van hoop te komen. Wij hebben vaak weer heel andere gedachten over het

leven na de dood, ook dankzij de verhalen van mensen die een bijna-dood-ervaring hebben gehad. Gelovig of ongelovig, het maakt niet uit, ze komen vaak met dezelfde verhalen: een donkere tunnel, een prachtig liefdevol licht, een ontmoeting. Het is altijd maar een moment, maar het maakt een onuitwisbare indruk op degene die het beleefd heeft, en het zorgt er ook bijna altijd voor dat die mensen daarna niet meer bang zijn voor de dood.

Maar de meesten van ons zullen het zónder een dergelijke ervaring moeten doen. Dan kun je je laten inspireren door die prachtige woorden uit de bijbel, de hoop die daaruit spreekt en die ons troost en moed wil geven.

Misschien herkent u dit, of ontmoet u misschien wel mensen tegen die zo, bezielde met moed, en hoop op God, leven.

Zij weten dat dát het leven ánders maakt, maar ook, dat het heel moeilijk uit te leggen valt, aan iemand die vraagt ‘waarom zou ik me daar mee bezig houden, met geloof, met God’? Hoe leg je dat uit, dat ‘die hoop’ je leven zo anders maakt?

Soms zie je ook gebeuren, dat mensen op hun sterfbed een glimp ontdekken en ineens ver boven het gewone, dagelijkse niveau uitstijgen.

Dan zijn zij degenen die treurende huisgenoten moed inspreken. Zij zijn bezielde door een nieuwe hoop, de hoop op een eeuwig leven, een leven bij God, ze weten dat ze niet, dat ze nóóit alleen zullen zijn.

En zo kan het aardse leven, met al haar moeiten, een nieuw perspectief krijgen.

Geen doodlopende tunnel, maar een tunnel die dwars door de duisternis heen, uitkomt aan de overkant, waar je liefdevol wordt opgewacht, in een stralend licht. Of welk ander beeld daarvoor ook maar gebruikt wordt.

Zo klinken in deze morgen woorden van hoop.

Dat het ook ons zal sterken en troosten

dat aan het begin én aan het einde van ons leven

God zijn vleugels van genade beschermend om ons heen legt

en dat Hij een nieuwe hemel zal bouwen van liefde, om onze tranen heen.

Gereformeerde Kerk Loosdrecht

ds. Hillegonda Ploeger